

Analýza

Veľkoobchodný trh č. 4

Trh veľkoobchodného uvoľneného prístupu k účastníckemu vedeniu za účelom poskytovania širokopásmových a hlasových služieb je úplný uvoľnený prístup a spoločný prístup k metalickému skrúcanému páru účastníckeho vedenia alebo úseku spájajúcemu koncový bod siete v priestoroch účastníka so špecifikovaným prístupovým bodom účastníckeho vedenia, ktorý umožňuje využiť celé frekvenčné spektrum metalického skrúcaného páru, alebo iba časť tohto frekvenčného spektra na poskytovanie širokopásmových dátových služieb a hlasovej komunikácie (ďalej len „veľkoobchodný trh č. 4“).

O b s a h

I. Časť - Úvod

- 1. Povinnosti Telekomunikačného úradu SR vyplývajúce zo zákona str. č.2
- 2. Predmet analýzy str. č.4

II. Časť - Analýza

- 1. Podnik resp. podniky pôsobiace na veľkoobchodnom trhu č. 4 str. č.4
- 2. Významný podnik - vyhodnotenie kritérií str. č.5

III. Časť - Záver

- 1. Závery analýzy str. č.10
 - 2. Návrh povinností podľa §18 až 24 a §27 zákona str. č.11
-

I. Časť – úvod

1. Povinnosti Telekomunikačného úradu SR vyplývajúce zo zákona

Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky, odbor ekonomickej regulácie (ďalej len „úrad“) pred stanovením postupu, určením úloh a cieľov analýzy veľkoobchodného trhu č. 4 stručne zhrnul povinnosti úradu v rámci súťaže a regulácie v oblasti elektronických komunikácií na území Slovenskej republiky vyplývajúce mu zo zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách (ďalej len „zákon“).

V zmysle § 1 ods. 1 zákona tento zákon upravuje podmienky na poskytovanie elektronických komunikačných sietí a elektronických komunikačných služieb, podmienky na používanie rádiových zariadení, štátnu reguláciu elektronických komunikácií (ďalej len „regulácia“), práva a povinnosti podnikov a užívateľov elektronických komunikačných sietí a elektronických komunikačných služieb, ochranu týchto sietí a služieb, efektívne využívanie frekvenčného spektra a čísel, oprávnenia a povinnosti k cudzím nehnuteľnostiam, ochranu súkromia a údajov a pôsobnosť orgánov štátnej správy v elektronických komunikáciách.

V zmysle § 1 ods. 2 zákona účelom zákona je vo verejnom záujme vytvoriť podmienky na rozvoj konkurencie v oblasti elektronických komunikácií na území Slovenskej republiky založenej na modernej a kvalitnej infraštruktúre, dosiahnuť efektívnu hospodársku súťaž (ďalej len „súťaž“) pri poskytovaní elektronických komunikačných sietí a elektronických komunikačných služieb.

V zmysle § 1 ods. 3 zákona sa týmto zákonom preberajú právne akty Európskych spoločenstiev uvedené v prílohe č. 1.

V zmysle § 6 ods. 3 zákona úrad je národný regulátor a cenový orgán v oblasti elektronických komunikácií, ktorý podľa tohto zákona:

- a) vykonáva reguláciu,
- e) plní povinnosti podporujúce súťaž, rozvoj spoločného trhu Európskej únie, záujmy všetkých osôb členských štátoch Európskej únie na území Slovenskej republiky, prístup k sieťam, prevádzkyschopnosť sietí a služieb a chráni slobodu výberu prevádzkovateľa s uplatnením technických noriem.

V zmysle § 10 ods. 2 zákona úrad pred začatím konania konzultuje svoj návrh opatrenia vo veci, ktorá bude mať významný dosah na relevantný trh, poskytne dotknutému podniku najmenej jeden mesiac na vyjadrenie odo dňa jeho zverejnenia. Úrad v návrhu uvedie najmä definíciu trhu, zistenia týkajúce sa významného vplyvu na relevantnom trhu spolu s označením podniku s významným vplyvom na tomto trhu, uloženie, zmenu alebo zrušenie povinností podľa § 18 až 24 a § 27 a odôvodnenie uvedených skutočností. Úrad zohľadní v čo najväčšej možnej miere stanovisko dotknutého podniku.

V zmysle § 11 ods. 2 zákona úrad pri regulácii prihliada na odporúčania a usmernenia Európskej komisie vrátane technických noriem a technických špecifikácií pre siete a služby, ktorých zoznam zverejňuje Európska komisia. Pri regulácii musí zohľadňovať technologickú neutralitu regulácie, ktorá neukladá ani nediskriminuje používanie konkrétneho typu technológie.

V zmysle § 16 ods. 1 zákona úrad najmenej raz za dva roky analyzuje relevantné trhy. Cieľom analýzy je zistiť, či na relevantnom trhu je efektívna súťaž.

V zmysle § 17 ods. 1 zákona ak úrad na základe analýzy podľa § 16 zistí, že na určitom relevantnom trhu nie je efektívna súťaž, po ukončení konzultácií podľa § 10 určí rozhodnutím významný podnik a zároveň mu v tomto rozhodnutí uloží aspoň jednu povinnosť podľa § 18 až 24 a § 27. Tieto povinnosti musia vychádzať zo zisteného stavu a musia byť oprávnené a primerané účelu a princípom regulácie, ktorými sú podpora

efektívnej súťaže a rozvoj vnútorného trhu. Ak je na tomto trhu určený významný podnik, úrad mu existujúce povinnosti ponechá, zmení alebo doplní.

V zmysle § 17 ods. 5 zákona konzultácie (§ 10) o analýze relevantného trhu v súvislosti s ukladaním povinností, zmenou alebo zrušením povinností podľa § 18 až 24 a § 27 sa týkajú významného podniku, ktorému sa tieto povinnosti ukladajú, menia alebo zrušujú.

Úrad pri analýze predmetného relevantného trhu okrem zákona vychádzal ďalej zo znenia zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č.136/2001 Z. z.“).

Na základe vyššie uvedeného úrad v rámci všeobecného prieskumu potreboval zhromaždiť a preskúmať všetky dostupné relevantné údaje a podklady súvisiace so stavom súťaže na predmetnom relevantnom trhu. Následne analýzou zistiť skutočný stav súťaže a navrhnutými opatreniami vytvoriť podmienky na rozvoj konkurencie a efektívnu súťaž pri poskytovaní elektronických komunikačných sietí a elektronických komunikačných služieb a podporiť záujmy užívateľov elektronických komunikácií na území Slovenskej republiky.

V rámci všeobecného prieskumu na relevantnom trhu v oblasti elektronických komunikácií v SR úrad v zmysle § 38 ods. 1 zákona požiadal listom č. 25/14/2004 zo dňa 06.02.2004 podnik Slovak Telecom, a.s. so sídlom Námestie slobody 6, 817 62 Bratislava, IČO 35 763 469 (ďalej len „Slovak Telecom, a.s.“) o predloženie podkladov. Listom č. 260/14/2004 zo dňa 21.04.2004 úrad požiadal Slovak Telecom, a.s. o stanovisko a informácie v predmetnej veci a súčasne mu oznámil, že v zmysle § 76 ods. 7 zákona vykoná analýzu relevantných trhov podľa § 16 zákona do šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

Počas prieskumu na predmetnom relevantnom trhu úrad listami požiadal spoločnosti Aliatel Slovakia s.r.o., BT Slovakia s.r.o., ConnSpec Telekom, s.r.o., Dial Telecom, a.s., Energotel, a.s., eTel Slovensko, s.r.o., GlobalTel Slovakia, s.r.o., GTS Slovakia, s.r.o., M.B.C., s.r.o., Nextra, s.r.o., ŽSR - ŽT, Voipac, s.r.o., Slovanet, a.s., USWARE, s.r.o, U.S. Steel Košice, s.r.o., PosTel, a.s., Option One, s.r.o., ktorým bola udelená licencia na poskytovanie telefónnej služby prostredníctvom verejnej telefónnej siete (ďalej len „VTS“) o predloženie podkladov a taktiež im listami oznámil, že v zmysle § 76 ods. 7 zákona vykoná analýzu relevantných trhov podľa § 16 zákona do šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona a požiadal ich o zaujatie stanoviska v predmetnej veci.

Slovak Telecom, a.s. vo svojom stanovisku potvrdil vlastníctvo unikátneho zariadenia (účastnícke vedenia), ako aj výhody, ktoré mu plynú z toho, že elektronické činnosti na trhu vykonáva dlhodobo, z čoho vyplýva aj úroveň jeho infraštruktúry a zariadení.

Slovak Telecom, a.s. vo svojom stanovisku zo dňa 03.06.2004 uviedol, že povinnosť veľkoobchodného prístupu môže vzniknúť buď priamo zo zákona, alebo rozhodnutím vydaným na jeho základe. Nakoľko žiadny zákon neukladá konkrétnemu podniku povinnosť umožnenia veľkoobchodného prístupu k účastníckemu vedeniu a ani nebola uložená osobitným rozhodnutím úradu v zmysle zákona, nemá Slovak Telecom, a.s. informáciu o tom, že by niektorý podnik na Slovensku veľkoobchodný uvoľnený prístup k účastníckemu vedeniu poskytoval. Na základe uvedených skutočností je Slovak Telecom, a.s. presvedčený, že trh veľkoobchodného uvoľneného prístupu na Slovensku zatiaľ neexistuje. Analýzu relevantného trhu je možné vykonať len v situácii, keď sa nejaký čas na trhu stretáva ponuka s dopytom, tzn. relevantný trh určitú dobu existoval. V súčasnosti je možné vyjadriť sa len k vývoju, ktorý bude čisto teoreticky nasledovať po vzniku veľkoobchodného uvoľneného prístupu. V závere Slovak Telecom, a.s. uviedol, že uvoľnený prístup k účastníckemu vedeniu komerčne neposkytoval a ani neposkytuje a teda na tomto trhu reálne ani nie je.

Následne úrad v zmysle § 16 ods. 1 zákona pristúpil k vykonaniu analýzy veľkoobchodného trhu č. 4. Zoznam relevantných trhov v SR určil úrad rozhodnutím zo dňa 28.01.2004 a zverejnil vyhlásením v Zbierke zákonov číslo 57/2004 zo dňa 12. februára 2004. Z geografického hľadiska je relevantným trhom celé územie Slovenskej republiky.

Cieľom analýzy bolo zistiť, či je na veľkoobchodnom trhu č. 4 efektívna súťaž v zmysle § 16 ods. 2 zákona, alebo či v zmysle § 16 ods. 3 zákona na relevantnom trhu má významný vplyv podnik, ktorý sám alebo spoločne s inými podnikmi má na tomto trhu také postavenie, že nie je vystavený efektívnej súťaži a ekonomický vplyv mu v podstatnom rozsahu dovoľuje správať sa nezávisle od konkurentov a užívateľov.

2. Predmet analýzy

Predmetom analýzy bolo:

1. identifikovanie podnikov, ktoré pôsobia na veľkoobchodnom trhu č. 4,
2. posúdenie, či na veľkoobchodnom relevantnom trhu č. 4 existuje významný podnik, teda podnik, ktorý sám alebo spoločne s inými podnikmi má na tomto trhu také postavenie, že nie je vystavený efektívnej súťaži a ekonomický vplyv mu v podstatnom rozsahu dovoľuje správať sa nezávisle od konkurentov a užívateľov,
3. návrh povinností podľa § 18 až 24 a § 27 zákona.

II. Časť - Analýza

1. Podnik resp. podniky pôsobiace na veľkoobchodnom trhu č. 4

V záujme zistenia skutočného stavu na veľkoobchodnom trhu č. 4 úrad v rámci analýzy oslovil, okrem spoločnosti Slovak Telecom, a.s. aj spoločnosti, ktorým bola udelená licencia na poskytovanie verejnej telefónnej služby prostredníctvom pevnej verejnej telefónnej siete (ďalej len „PVTŠ“) v zmysle zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení zákona č. 308/2000 Z. z. (ďalej len „zákon o telekomunikáciách“). Boli to spoločnosti Aliatel Slovakia s.r.o., BT Slovakia, s.r.o., ConnSpec Telekom, s.r.o., Dial Telecom, a.s., Energotel, a.s., eTel Slovensko, s.r.o., GlobalTel Slovakia, s.r.o., GTS Slovakia, s.r.o., M.B.C., s.r.o., Nextra, s.r.o., ŽSR - ŽT, Voipac, s.r.o., Slovanet, a.s., USWARE, s.r.o., U.S. Steel Košice, s.r.o., PosTel, a.s., Option One, s.r.o.

V rámci vykonávanej analýzy spoločnosť Slovak Telecom, a.s. na požiadanie úradu uviedla svojich potenciálnych konkurentov na veľkoobchodnom trhu č. 4. Za potenciálnych konkurentov považuje spoločnosť Slovak Telecom, a.s. spoločnosť UPC Slovensko, s.r.o., Trnavatel a tých operátorov, ktorým úrad prideli frekvencie 3410 – 3600 MHz v rámci výberového konania.

Úrad požiadal uvedené spoločnosti o vyjadrenie a zaujatie stanoviska k predmetnej veci.

Sumár vyjadrení spoločností je nasledovný: žiadna z uvedených spoločností sa nepovažuje za konkurenta spoločnosti Slovak Telecom, a.s. na relevantnom trhu č. 4 a nemá vybudovanú verejnú telefónnu sieť s účastníckym vedením.

Oslovené spoločnosti ďalej vo svojich vyjadreniach na výzvu úradu uviedli, že v súčasnosti nemajú prístup k účastníckemu vedeniu (tým aj ku koncovým účastníkom spoločnosti Slovak Telecom, a.s.), ktorý je nevyhnutnou podmienkou pre poskytovanie širokopásmových dátových služieb a hlasovej komunikácie.

2. Významný podnik - vyhodnotenie kritérií

Významný vplyv v zmysle § 16 ods. 3 zákona na relevantnom trhu má podnik, ktorý sám alebo spoločne s inými podnikmi má na tomto trhu také postavenie, že nie je vystavený efektívnej súťaži a ekonomický vplyv mu v podstatnom rozsahu dovoľuje správať sa nezávisle od konkurentov a užívateľov.

Úrad pri posudzovaní, či ide o významný podnik, vyhodnocuje v zmysle § 16 ods. 4 zákona najmä tieto kritériá:

- a) veľkosť podniku vo vzťahu k relevantnému trhu, ako aj zmeny jeho relatívnej podielovej pozície v časovom priebehu,
- b) ovládanie unikátneho zariadenia, rozsah obmedzení vstupu na relevantný trh a z toho vyplývajúca miera efektívnej súťaže,
- c) existencia technologicky podmienených výhod,
- d) zodpovedajúca vyjednávacía sila na strane dopytu,
- e) prístup k zdrojom financovania,
- f) miera diverzifikácie služieb,
- g) úspory z rozsahu,
- h) úspory zo sortimentu,
- i) miera vertikálnej integrácie,
- j) vysokorozvinutá distribučná a predajná sieť,
- k) existencia potenciálnej konkurencie,
- l) prekážky vstupu na trh,
- m) súčasný stav súťaže.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. a) zákona - veľkosť podniku vo vzťahu k relevantnému trhu, ako aj zmeny jeho relatívnej podielovej pozície v časovom priebehu.

Zákon o telekomunikáciách do 31.12.2003 neukladal podniku oprávnenému poskytovať verejnú telefónnu službu prostredníctvom pevnej verejnej telefónnej siete povinnosť poskytovať prístup k účastníckemu vedeniu a povinnosť sa nevzťahovala ani na prevádzkovateľa s významným vplyvom na telekomunikačnom trhu. Spoločnosť Slovak Telecom, a.s. je jediný podnik v SR, ktorý kontroluje prístup k účastníkom prostredníctvom účastníckeho vedenia a jediný v podnik SR, ktorý je schopný poskytovať iným podnikom prístup k účastníckemu vedeniu. Podiel spoločnosti Slovak Telecom, a.s. na veľkoobchodnom trhu č. 4 je 100 %.

Veľkosť spoločnosti Slovak Telecom, a.s. z pohľadu jej relatívnej podielovej pozície sa v časovom priebehu nemenila.

Vzhľadom na uvedené úrad v rámci vyhodnotenia tohto kritéria podrobnejšie nekomentoval zmeny relatívnej podielovej pozície v časovom priebehu a veľkosť spoločnosti Slovak Telecom, a.s. vo vzťahu k relevantnému trhu.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. b) zákona - ovládanie unikátneho zariadenia, rozsah obmedzení vstupu na relevantný trh a z toho vyplývajúca miera efektívnej súťaže.

V zmysle § 8 ods. 3 zákona č.136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže, unikátne zariadenie je zariadenie, infraštruktúra alebo jej časť, miesto alebo právo, ktorých vybudovanie alebo nadobudnutie iným podnikateľom nie je objektívne možné a bez prístupu ku ktorým alebo bez uplatnenia ktorého by došlo alebo mohlo dôjsť k obmedzeniu súťaže na príslušnom relevantnom trhu.

Zabezpečenie prístupu do pevnej verejnej telefónnej siete je nevyhnutnosťou pre alternatívnych operátorov pri poskytovaní elektronických komunikačných služieb. Bezpodmienečnou podmienkou každého prenosu hlasu, dát a pripojenia do Internetu je prístup do pevnej verejnej telefónnej siete, ktorej súčasťou sú účastnícke vedenia. Alternatívny operátor na to, aby mohol koncovým užívateľom v pevnej verejnej telefónnej sieti poskytovať elektronické služby, potrebuje prístup k infraštruktúre a účastníckym vedeniam spoločnosti Slovak Telecom, a.s.

Vybudovanie účastníckeho vedenia s priamym prístupom k účastníkom je z hľadiska časového, investičného, technického, stavebného a strategického veľmi náročné.

Úrad vzhľadom na uvedené skonštatoval, že vybudovanie paralelného účastníckeho vedenia s priamym prístupom k účastníkom nie je efektívne a objektívne možné.

V zmysle § 4 ods. 11 zákona je účastnícke vedenie fyzické spojenie koncového bodu siete v priestoroch účastníka s hlavným rozvážačom alebo rovnocenným zariadením v pevnej verejnej telefónnej sieti.

Úrad dospel k záveru, že účastnícke vedenie je unikátnym zariadením, nakoľko:

- podniky poskytujúce elektronické komunikačné služby (hlas, dáta, Internet) nemajú možnosť v krátkom čase vybudovať paralelné účastnícke vedenia,
- bez prístupu k účastníckemu vedeniu by došlo k obmedzeniu súťaže na príslušnom relevantnom trhu,
- vybudovanie alebo nadobudnutie účastníckeho vedenia iným podnikom nie je objektívne možné.

Za súčasného stavu na trhu poskytovať služby prostredníctvom telefónnej siete bez spoluúčasti spoločnosti Slovak Telecom, a.s. nie je možné, nakoľko na veľkoobchodnom trhu č.4 pôsobí iba spoločnosť Slovak Telecom, a.s.

Do 31.12.2002 mala spoločnosť Slovak Telecom, a.s. exkluzivitu na poskytovanie verejnej telefónnej služby prostredníctvom pevnej verejnej telefónnej siete, tento stav však prakticky naďalej pretrváva, nakoľko do dnešného dňa nedošlo k uzavretiu zmluvy o prepojení sietí podľa § 28 ods. 1 zákona medzi spoločnosťou Slovak Telecom, a.s. a ďalšími alternatívnymi operátormi, ktorá by zaručovala vznik konkurenčného prostredia na trhu.

Na základe vyššie uvedených skutočností úrad dospel k záveru, že jediným podnikom ovládajúcim unikátne zariadenie je spoločnosť Slovak Telecom, a.s.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. c) zákona existencia technologicky podmienených výhod.

Úrad je toho názoru, že technologicky podmienené výhody spoločnosti Slovak Telecom, a.s. na predmetnom relevantnom trhu sú dané vlastníctvom a prevádzkovaním celoplošnej elektronickej komunikačnej siete, vlastníctvom unikátneho zariadenia, ktorým sú účastnícke vedenia a tým, že spoločnosť Slovak Telecom, a.s. s ohľadom na historický vývoj bola ako jediný podnik zodpovedná za budovanie a prevádzkovanie verejnej telefónnej siete. Na relevantnom trhu pôsobí najdlhšie zo všetkých podnikov, z čoho vyplýva úroveň jeho infraštruktúry a zariadení.

Vysoká miera digitalizácie siete (v súčasnosti dosiahla 86 %) umožňuje spoločnosti Slovak Telecom, a.s. poskytnúť užívateľom výhody služieb digitálnej siete a zároveň umožňuje ostatným licencovaným operátorom ponúknuť prístup k svojim službám prostredníctvom individuálnej voľby, alebo predvoľby čísla vybraného podniku resp. prostredníctvom prístupu k účastníckym vedeniam.

Existujúca dlhodobo budovaná verejná telefónna sieť vrátane účastníckych vedení umožňuje spoločnosti Slovak Telecom, a.s. pomerne rýchlo sa prispôbiť požiadavke trhu, vyhovieť potrebám zákazníka a tak získať výhodu pred konkurenčnými podnikmi, ktoré v budúcnosti vstúpia na trh verejnej telefónnej služby resp. širokopásmových dátových služieb, alebo na tomto trhu pôsobia.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. d) zákona zodpovedajúca vyjednávacía sila na strane dopytu.

Všetky podniky, ktoré požadujú sprístupnenie účastníckeho vedenia majú možnosť požiadať o jeho sprístupnenie spoločnosť Slovak Telecom, a.s. alebo si vybudovať vlastné účastnícke vedenia. Možnosť vybudovať vlastné účastnícke vedenia je však prakticky neuskutočniteľná. Vzhľadom na to, že spoločnosť Slovak Telecom, a.s. je jediným podnikom, schopným poskytovať službu uvoľneného prístupu k účastníckemu vedeniu, vyjednávacía sila potenciálnych konkurentov je obmedzená.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. e) zákona prístup k zdrojom financovania.

Prístup k zdrojom financovania v súčasnej situácii na veľkoobchodnom trhu č. 4 nie je určujúcim kritériom. Napriek tomu úrad dospel k názoru, že vlastnícka štruktúra, objem majetku, objem vykázaných tržieb ako aj zisku po zdanení a z toho vyplývajúci prístup k zdrojom financovania prispieva k upevneniu pozície spoločnosti Slovak Telecom, a.s. na trhu.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. f) zákona miera diverzifikácie služieb.

Na území Slovenskej poskytuje spoločnosť Slovak Telecom, a.s. najširšie portfólio elektronických komunikačných služieb spomedzi všetkých podnikov poskytujúcich verejné komunikačné siete, služby alebo siete a služby. Spoločnosť Slovak Telecom, a.s. poskytuje služby prenájmu okruhov, dátové služby, služby miestnych, medzimestských a medzinárodných volaní, služby prenosu, vysielania a príjmu rozhlasových, televíznych a ostatných komunikačných signálov. Z uvedeného vyplýva, že spoločnosť Slovak Telecom, a.s. má najvyššiu mieru diverzifikácie služieb v sektore elektronických komunikácií.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. g) zákona úspory z rozsahu.

Úspory z rozsahu predstavujú zníženie jednotkových nákladov v dôsledku vysokého objemu produkcie. Využívanie úspor z rozsahu je príznačné pre sektor elektronických komunikácií. Vysoké investičné náklady súvisiace s budovaním a prevádzkovaním elektronických komunikačných sietí sa rozpočítavajú na príslušný objem prenesenej prevádzky. Pozitívny dopad úspor z rozsahu sa prejavuje tým, že s rastúcou prevádzkou siete sa znižujú jednotkové náklady a to až do chvíle, kedy je potrebné ďalšie rozšírenie siete. Efektívne rozšírenie siete je také, pri ktorom nenastane nárast jednotkových nákladov. Vzhľadom na objem prevádzky spoločnosti Slovak Telecom, a.s. ako aj na skutočnosť, že uvedená spoločnosť bola do 31.12.2002 jedinou spoločnosťou oprávnenou poskytovať verejnú telefónnu službu prostredníctvom pevnej verejnej telekomunikačnej siete na území SR je isté, že uvedená spoločnosť dosahuje úspory z rozsahu pri poskytovaní elektronických komunikačných služieb.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. h) zákona úspory zo sortimentu.

Úspory zo sortimentu predstavujú zníženie jednotkových nákladov v dôsledku poskytovania rôznych druhov služieb prostredníctvom toho istého zariadenia resp. technológie. Využívanie úspor zo sortimentu je príznačné pre sektor elektronických komunikácií za predpokladu, že daný podnik poskytuje široké portfólio elektronických komunikačných služieb prostredníctvom tej istej infraštruktúry, resp. jej časti. Vzhľadom na závery analýzy v bodoch f) a g) možno konštatovať, že spoločnosť Slovak Telecom, a.s. má najlepšiu pozíciu (oproti prípadnej budúcej konkurencii) na dosahovanie úspor zo sortimentu.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. i) zákona miera vertikálnej integrácie.

Uvedený ukazovateľ, vzhľadom na daný stav súťaže na predmetnom relevantnom trhu, nie je rozhodujúcim kritériom. Napriek tomu úrad dospel k záveru, že spoločnosť Slovak Telecom, a.s. tým, že prevádzkuje vlastnú elektronickú komunikačnú sieť, prenajíma časti tejto siete iným podnikom a poskytuje prostredníctvom tejto siete služby svojim účastníkom, spĺňa podmienku vertikálne integrovanej spoločnosti.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. j) zákona vysokorozvinutá distribučná a predajná sieť.

Vysoko rozvinutá distribučná a predajná sieť je v prípade spoločnosti Slovak Telecom, a.s. vyjadrená počtom a rozmiestnením zákazníckych stredísk - Infotelov na celom území SR. Zákazníci (bez ohľadu, či sa jedná o maloobchodných alebo veľkoobchodných zákazníkov) majú, vzhľadom na počet a rozmiestnenie Infotelov, dostupný a rýchly kontakt so spoločnosťou Slovak Telecom, a.s. Najvyšší počet zákazníckych miest zo všetkých podnikov oprávnených poskytovať verejnú telefónnu službu prostredníctvom pevnej verejnej telefónnej siete má spoločnosť Slovak Telecom, a.s.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. k) zákona existencia potenciálnej konkurencie.

Potenciálna konkurencia na trhu uvoľneného prístupu k účastníckemu vedeniu neexistuje. V pozícii potenciálnych konkurentov by mohli byť spoločnosti, ktoré by v blízkej budúcnosti (napr. v horizonte dvoch rokov) vybudovali paralelné účastnícke vedenia k účastníckym vedeniam Slovak Telecom, a.s. a vstúpili tak na relevantný trh č. 4. Táto možnosť je však prakticky neuskutočniteľná.

Na trhu uvoľneného prístupu k účastníckemu vedeniu neexistuje potenciálna konkurencia.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. l) zákona prekážky vstupu na relevantný trh.

Prekážky vstupu na predmetný relevantný trh úrad rozčlenil podľa jednotlivých kategórií bariér vstupu na:

Ekonomické bariéry

- vstup na trh si vyžaduje veľké kapitálové investície do výstavby elektronických komunikačných sietí a nákupu technológie, vysoká investičná náročnosť je spojená s veľkým rizikom, že vložené investície sa podniku nevrátia (prudký technický rozvoj odvetvia, orientácia zákazníkov na nové služby a technológie),
- vybudovanie pevnej verejnej telefónnej siete a následný vstup na trh vyžaduje vysoké počiatočné investície (náklady na výstavbu infraštruktúry, reklamu, získanie zákazníka, neustály rozvoj atď.),

Časové bariéry

- krátkosť času pre vstup a zavedenie sa podnikateľa na relevantnom trhu na získanie dostatočného počtu zákazníkov (návrtnosť investícií, konkurencie schopnosť),
- zákazníkov je možné získať nižšími cenami a vyššou kvalitou služieb, čo predlžuje návratnosť investícií,
- administratívne a technicky náročná výstavba elektronických komunikačných sietí (rozkopávkové povolenia, výstavba v meste, veľké množstvo súkromných vlastníkov pozemkov a s tým spojené časové lehoty),

Technické bariéry

- prístup k unikátnemu zariadeniu,
- dynamika technického vývoja a rýchle zmeny v telekomunikačnom odvetví,
- penetrácia trhu,

Strategické bariéry

- vyplývajúce z pozície Slovak Telecom, a.s. na trhu, zotrvačnosť zákazníkov pri zmene poskytovateľa služieb, ak nový podnik na trhu neponúka výhodnejšie (hlavne cenovo) služby,
- pomerne malý a saturovaný trh SR,
- pridelenie obmedzených zdrojov.

Vzhľadom na vyššie uvedené úrad dospel k záveru, že existujúce bariéry vstupu na relevantný trh predstavujú významné prekážky a vstup na relevantný trh je preto obmedzený.

Kritérium § 16 ods. 4 písm. m) zákona súčasný stav súťaže.

Dňa 19.07.2000 úrad vydal licenciu (platnosť nadobudla 24.07.2000), podľa ktorej je spoločnosť Slovak Telecom, a.s. oprávnená zriaďovať, prevádzkovať a udržiavať pevnú verejnú telefónnu sieť, poskytovať všetky druhy telekomunikačných služieb prostredníctvom pevnej verejnej telekomunikačnej siete, prostredníctvom rádiových telekomunikačných zariadení (vrátane satelitných zariadení) poskytovať tie telekomunikačné služby, ktoré oprávnenne poskytoval pred dňom vydania predmetnej licencie.

Spoločnosť Slovak Telekom, a.s., ako vyplýva z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sa, vložka č: 2081/B zo dňa 09.03.2004 je právnická osoba s právnou

formou akciová spoločnosť. V predmete činnosti má zapísané široké spektrum činností, predovšetkým prenos, vysielanie a príjem rozhlasových, televíznych a ostatných komunikačných signálov pre prevádzkovateľov zo zákona a prevádzkovateľov na základe udelených licencií, poskytovanie telekomunikačných a rádiokomunikačných služieb za úhradu/prenos, spracovanie a sprostredkovanie informácií pre potreby fyzických a právnických osôb.

Na Slovensku žiaden iný podnik nedisponuje takou rozsiahlou verejnou telefónnou sieťou vrátane účastníckych vedení ako spoločnosť Slovak Telecom, a.s.

Spoločnosť Slovak Telecom, a.s., s ohľadom na historický vývoj bola ako jediný podnik zodpovedná za vybudovanie a prevádzkovanie verejnej telefónnej siete s priamym prístupom ku koncovým užívateľom. Spoločnosť Slovak Telecom, a.s. poskytuje miestne, medzimestské a medzinárodné hlasové služby, služby prenájmu okruhových, dátových sietí, prenos, vysielanie a príjem rozhlasových, televíznych a ostatných komunikačných signálov pre prevádzkovateľov zo zákona a prevádzkovateľov, spracovanie a sprostredkovanie informácií pre potreby fyzických a právnických osôb.

Bezpodmienečnou podmienkou a nevyhnutnou súčasťou každého prenosu hlasu, dát a pripojenia do Internetu je elektronická sieť s ukončením u koncového užívateľa. Poskytovať služby prostredníctvom verejnej telefónnej siete bez spoluúčasti spoločnosti Slovak Telecom, a.s. nie je možné, pretože na predmetnom relevantnom trhu v súčasnosti pôsobí len spoločnosť Slovak Telecom, a.s.

Vzhľadom na skutočnosť, že zákon o telekomunikáciách, ktorý bol účinný do 31.12.2003 neukladal spoločnosti Slovak Telecom, a.s. povinnosť sprístupniť účastnícke vedenia iným podnikom a ani nedával úradu právomoc, aby takúto povinnosť spoločnosti Slovak Telecom, a.s. uložil, sú existujúce účastnícke vedenia výlučne vo vlastníctve spoločnosti Slovak Telecom, a.s. a táto spoločnosť je zároveň ich jediným prevádzkovateľom. Na veľkoobchodnom trhu č.4 teda žiadna súťaž neexistuje.

Úrad zásadne nesúhlasí so stanoviskom spoločnosti Slovak Telecom, a.s., podľa ktorého ak uvoľnený prístup k účastníckemu vedeniu komerčne neposkytovala a ani neposkytuje, tak na tomto trhu reálne ani nie je. Podniky pôsobiace na trhu elektronických komunikácií v minulosti mali a naďalej majú záujem o sprístupnenie účastníckych vedení, ale rokovania v tejto veci spoločnosť Slovak Telecom, a.s. odmietala, nakoľko v zmysle zákona o telekomunikáciách nebola povinná poskytnúť prístup k účastníckemu vedeniu. Túto povinnosť môže úrad uložiť významnému podniku až na základe zákona.

Úrad je toho názoru, že predmetný trh existoval a existuje, len neboli vytvorené podmienky, aby došlo k priestorovému a časovému súbehu ponuky a dopytu. Trh podľa názoru úradu bol len umelo umrtný, nakoľko v zmysle zákona o telekomunikáciách úrad nemal možnosť uložiť významnému podniku povinnosť poskytovať prístup k účastníckemu vedeniu.

V súčasnosti sú vytvorené zákonné podmienky pre reálne oživenie trhu veľkoobchodného uvoľneného prístupu a tým aj vytvorenie efektívnej súťaže.

III. Časť - Záver

1. Záver analýzy

Na základe posúdenia kritérií podľa §16 ods. 4 zákona, úrad dospel k týmto záverom:

- a) spoločnosť Slovak Telecom, a.s. má 100% podiel na veľkoobchodnom trhu č. 4,
- b) spoločnosť Slovak Telecom, a.s. je jediným podnikom ovládajúcim unikátne

- zariadenie,
- c) existujúca celoplošná elektronická komunikačná sieť vrátane účastníckych vedení prevádzkovaná spoločnosťou Slovak Telecom, a.s. predstavuje technologickú výhodu oproti ostatným podnikom,
 - d) vyjednávací sila zo strany iných podnikov je vzhľadom na pozíciu spoločnosti Slovak Telecom, a.s. obmedzená,
 - e) spoločnosť Slovak Telecom, a.s. má vzhľadom na dlhodobé pôsobenie na trhu elektronických komunikácií najvýhodnejšiu pozíciu v súvislosti s prístupom ku zdrojom financovania spomedzi všetkých podnikov poskytujúcich verejnú telefónnu službu prostredníctvom pevnej telefónnej siete
 - f) spoločnosť Slovak Telecom, a.s. poskytuje diverzifikované portfólio služieb,
 - g) spoločnosť Slovak Telecom, a.s. dosahuje pri poskytovaní elektronických komunikačných služieb úspory z rozsahu,
 - h) spoločnosť Slovak Telecom, a.s. dosahuje pri poskytovaní elektronických komunikačných služieb úspory zo sortimentu,
 - i) spoločnosť Slovak Telecom, a.s. je vertikálne integrovanou spoločnosťou,
 - j) spoločnosť Slovak Telecom, a.s. má najväčšiu distribučnú sieť spomedzi všetkých podnikov oprávnených poskytovať verejnú telefónnu službu prostredníctvom pevnej telefónnej siete,
 - k) potenciálna konkurencia neexistuje,
 - l) vstup na trh je prakticky nemožný,
 - m) súťaž na trhu neexistuje.

Úrad na základe vyššie uvedených skutočností úrad dospel k záveru, že v zmysle § 16 ods. 2 zákona na veľkoobchodnom trhu č. 4 nie je efektívna súťaž, nakoľko na predmetnom relevantnom trhu pôsobí len jeden podnik, spoločnosť Slovak Telecom, a.s., a pri absencii ostatných podnikov na veľkoobchodnom trhu č. 4 neexistuje žiadna konkurencia a tým ani súťaž.

Úrad na základe vykonaného šetrenia a výsledkov analýzy veľkoobchodného trhu č. 4 skonštatoval, že v zmysle § 16 ods. 3 zákona má spoločnosť Slovak Telecom, a.s. na veľkoobchodnom trhu č. 4 významný vplyv a také postavenie, že nie je vystavená efektívnej súťaži a ekonomický vplyv jej v podstatnom rozsahu dovoľuje správať sa nezávisle od konkurentov a užívateľov.

2. Návrh povinností podľa § 18 až 24 a § 27 zákona

Na základe výsledkov analýzy veľkoobchodného trhu č. 4 úrad ukladá spoločnosti Slovak Telecom, a.s. ako významnému podniku na tomto trhu podľa §10 ods. 2 zákona tieto povinnosti:

- a) Transparentnosť prístupu – spoločnosť Slovak Telecom, a.s. je povinná zverejňovať na svojej verejne dostupnej internetovej stránke všetky informácie týkajúce sa technickej špecifikácie, vlastností sietí ako aj všetky ostatné informácie súvisiace s poskytovaním uvoľneného prístupu k účastníckemu vedeniu vrátane ceny za túto službu. Prípadné zmeny technickej špecifikácie, vlastností sietí, cien prípadne iných podmienok, ktoré budú mať dopad na podniky podľa § 4 ods.8 zákona je spoločnosť Slovak Telecom, a.s. povinná zverejniť minimálne 90 dní pred ich zamýšľanou

zmenou.

Uvedené informácie sú základným predpokladom na to, aby podniky žiadajúce o prepojenie mohli poskytovať služby svojim užívateľom.

- b) Nediskriminácia prístupu – spoločnosť Slovak Telecom, a.s. je povinná dodržiavať povinnosť nediskriminácie prístupu podľa § 19 ods. 2 zákona.
Nediskriminácia teda uplatňovanie rovnakých podmienok za porovnateľných okolností je jednou zo základných podmienok rozvoja konkurenčného prostredia. Diskrimináciou by mohlo dôjsť k obmedzeniu súťaže tým, že podnikom, ktoré sú v postavení konkurenta by boli služby poskytované za neporovnateľne nevýhodnejších podmienok aké v skutočnosti využíva podnik poskytujúci danú službu. Takéto znevýhodnenie by sa v konečnom dôsledku premietlo aj do nevýhodnejších podmienok pre koncových užívateľov a ich následnému prechodu k podniku poskytujúcemu výhodnejšie podmienky.
- c) Oddelená evidencia – spoločnosť Slovak Telecom, a.s. je povinná viesť oddelenú evidenciu podľa § 20 zákona. Oddelená evidencia má úradu poskytnúť základné informácie o nákladoch, tržbách a vloženom kapitále jednotlivých služieb poskytovaných spoločnosťou Slovak Telecom, a.s. Tieto informácie úrad využije jednak pri posudzovaní, či nedochádza k diskriminácii niektorého podniku ako aj pri posudzovaní, či spoločnosť Slovak Telecom, a.s. nepožaduje za svoje služby neprimeranú cenu.
Oddelená evidencia musí úradu poskytnúť informácie o nákladoch, tržbách a vloženom kapitále, ktoré sa týkajú služby poskytovania veľkoobchodného uvoľneného prístupu k účastníckemu vedeniu, pričom náklady na túto službu musia byť členené na: odpisy, osobné náklady, spotrebu materiálu, spotrebu energie a ostatných neskladovateľných dodávok, služby, ostatné náklady.
- d) Prístup k určitým sieťovým prostriedkom – spoločnosť Slovak Telecom, a.s. je povinná splniť odôvodnenú a opodstatnenú žiadosť o prístup, používanie určitých prvkov siete a pridružených prostriedkov, poskytovať tretím osobám uvoľnený prístup k účastníckemu vedeniu, nezrušiť už poskytnutý prístup k účastníckemu vedeniu, poskytovať prístup k účastníckemu vedeniu za veľkoobchodných podmienok na ďalší predaj tretími osobami, viesť rokovania v dobrej viere s inými podnikmi žiadajúcimi o prístup k účastníckemu vedeniu, zabezpečiť otvorený prístup k rozhraniam, protokolom, a kódovacím zariadeniam, ktoré sú potrebné na prevádzkyschopnosť služieb alebo služieb virtuálnych sietí, umožniť spoločné používanie infraštruktúry vrátane stavieb, priestorov a častí vedení ak je to technicky uskutočniteľné, poskytnúť špecifikované služby potrebné na prevádzkyschopnosť služieb medzi koncovými užívateľmi vrátane poskytnutia zariadení pre služby inteligentných sietí, zabezpečiť prístup k systémom na podporu prevádzky alebo k podobným softvérovým systémom nevyhnutným na zabezpečenie efektívnej súťaže pri poskytovaní služieb.
Splnenie uložených povinností je vzhľadom na to, že spoločnosť Slovak Telecom, a.s. je významným podnikom na veľkoobchodnom trhu č.4 nevyhnutnou podmienkou vytvorenia konkurenčného prostredia na trhu verejnej telefónnej služby a širokopásmových dátových služieb.
- e) Vzhľadom na to, že nedostatok súťaže na trhu uvoľneného prístupu k účastníckemu vedeniu, vytvára predpoklady na to, aby spoločnosť Slovak Telecom, a.s. ako významný podnik na tomto trhu mohla požadovať neprimerané ceny, ukladá úrad tejto spoločnosti pri poskytovaní služby prístupu k účastníckemu vedeniu povinnosť stanoviť ceny tak, aby tieto obsahovali iba náklady spojené s poskytovaním služby prístupu k účastníckemu vedeniu a aby do týchto cien neboli započítané aj tie náklady,

ktoré nesúvisia s poskytovaním prístupu k účastníckemu vedeniu.

Pre splnenie povinností úrad určil Slovak Telecom, a.s. lehotu 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bude určený za významný podnik na veľkobchodnom trhu č. 4, ak zákon nestanovuje inak.

Ing. Pavol Gerhat
riaditeľ odboru ekonomickej regulácie